

Rapport van de wenseninventarisatie onder landbouwers in de Herkenradergrub

*Door Aelmans Advies
In opdracht van Dienst Landelijk Gebied*

November 2008

Samenvatting

Inleiding

In september en oktober 2008 heeft Aelmans Adviesgroep in opdracht van de Dienst Landelijk Gebied een wenseninventarisatie gehouden onder agrariërs in het plangebied Herkenradergrub. De wenseninventarisatie had een tweeledig doel. Enerzijds zijn de agrariërs in het gebied bekend gemaakt met de plannen voor de integrale herverkaveling. Anderzijds is gepeild in hoeverre er draagvlak is voor deze plannen en zijn de wensen van de landbouwers in kaart gebracht. De resultaten van de inventarisatie zijn op 2 december gepresenteerd aan de begeleidingsgroep voor de integrale herverkaveling.

Onderstaand vindt u een samenvatting van de werkwijze en de resultaten.

Werkwijze en respons

Tijdens de gesprekken zijn de plannen voor Herkenradergrub toegelicht. De deelnemers kregen zo ook een indruk van wat de plannen voor hun eigen bedrijf zouden kunnen betekenen. Vervolgens hebben de agrariërs vragen beantwoord op het gebied van o.a. bedrijfsstructuur en verkaveling, erosie, groene diensten en recreatie.

Voor de inventarisatie zijn in totaal 56 mensen benaderd. Het betrof 53 landbouwers met grond in eigendom om vaste pacht in het plangebied Herkenradergrub. De 53 landbouwers hebben allen deelgenomen aan de Basisregistratie Percelen in 2007. Dat betekent dus dat ze zowel eigenaar of regulier pachter zijn en ook daadwerkelijk de grond bewerken. De bevroegde agrariërs bewerken in totaal ruim tweederde van de landbouwgrond in het plangebied. Daarnaast zijn de drie grootste grondeigenaren benaderd, die weliswaar in het plangebied grond in eigendom hebben, maar deze niet zelf bewerken.

Vrijwel iedereen die benaderd is voor deelname aan de inventarisatie heeft ook daadwerkelijk meegewerkt aan de enquête. Een klein aantal van deze ondernemers heeft niet alle vragen beantwoord. In sommige gevallen speelden hierbij privacyoverwegingen. En in enkele gevallen heerste er onvrede over vorige ruilverkaveling. Één agrariër heeft helemaal niet deelgenomen aan de inventarisatie.

Bedrijfsstructuur

Het overgrote deel van de bevroegden heeft het bedrijven van landbouw als hoofdberoep. Het grootste deel van de bevroegde landbouwers kan toekomstgericht worden genoemd. Ongeveer 1/3 van de ondervraagde bedrijven heeft op dit moment geen beoogde opvolger. Op termijn zullen deze bedrijven dus stoppen. Hierdoor zal er grond beschikbaar komen voor nieuwe agrarische bedrijven, voor schaalvergroting van bestaande bedrijven of voor andere functies binnen het gebied. Binnen welke termijn deze gronden vrij zullen komen is niet onderzocht.

Veel agrariërs zijn in eerste instantie van mening dat er weinig te verbeteren valt aan de verkavelingsstructuur. Maar bij nadere bevraging blijkt bijna de helft van de bevroegde landbouwers toch van mening dat een vrijwillige kavelruil de bedrijfsstructuur kan verbeteren. Er wordt dan ook een grote oppervlakte (ruim 70 ha) aangeboden voor kavelruil. Ook geven een aantal landbouwers aan grond te willen verkopen.

Voor een aanzienlijk deel van de ingebrachte gronden (48 ha) zouden landbouwers graag grond terug willen krijgen buiten het plangebied. Voor het ruilen van percelen van buiten het gebied naar binnen het gebied bestaat minder animo.

Er kunnen zo mogelijkheden ontstaan om binnen het gebied grond vrij te spelen voor de doelstellingen uit het plan (zowel voor verbetering van de verkaveling als voor publieke doelen). Dit

alles hangt uiteraard af van de matches die kunnen worden gemaakt tussen vraag en aanbod van grond

Erosie

Op het gebied niet kerende grondbewerking ontstaat steeds meer bewustwording. Er zijn al 20 bedrijven die niet kerende grondbewerking toepassen en 8 bedrijven geven aan van plan te zijn niet kerende grondbewerking toe te gaan passen.

Voor het toepassen van andere erosieremmende maatregelen is de animo beperkt. Agrariërs werken bijvoorbeeld liever niet mee aan de aanleg van grasbanen, grasstroken of buffers op hun land. De enige maatregel waar wel redelijk wat belangstelling voor is, is het inzaaien van een groenbemester die wordt ondergeploegd in het voorjaar.

Agrariërs noemen verschillende voorwaarden voor het meewerken aan erosieremmende maatregelen. Zo mag door de aanleg van het element bijvoorbeeld de kavelpositie niet verslechteren en moeten de maatregelen passen binnen de bedrijfsvoering. Ook vinden de landbouwers het belangrijk dat de elementen goed worden onderhouden.

Landschap, natuur en recreatie

Ongeveer een derde van de bedrijven geeft aan belangstelling te hebben voor verbreding van de activiteiten. Voor het aanbieden van groene diensten (het tegen een vergoeding beheren van natuur en landschapselementen) heeft zelfs bijna de helft belangstelling. Voor het blijvend omzetten van landbouwgrond in natuur waarbij de waardedaling wordt vergoed (particulier natuurbeheer) heeft een enkeling belangstelling.

Meerder keren wordt door landbouwers aangegeven dat gronden landbouwgrond dienen te blijven. Dit is van groot belang voor de ontwikkeling van de bedrijven én voor jonge agrariërs.

Er worden verschillende voorwaarden genoemd voor het meewerken aan landschapselementen. Zo willen landbouwers niet dat landschapselementen percelen doorkruisen en de toegankelijkheid van een perceel belemmeren. Ook moet het onderhoud zijn gewaarborgd en willen boeren graag zelf een vergoeding voor aanleg en onderhoud. Een landschapselement mag geen opbrengstenderving veroorzaken of er moet een vergoeding voor worden gegeven. Ook wordt gesteld dat de vergezichten in tact moeten blijven.

Landbouwers hebben over het algemeen weinig belangstelling voor het toelaten van wandelaars op hun land. Gevreesde overlast zoals loslopende honden en het achterlaten van rommel is hiervan de belangrijkste reden.